

Бр: 10-70
Скопје: 30.06.2021

Врз основа на член 10 и член 15 став (3) од Законот за контрола на државната помош („Службен весник на Република Македонија,, бр. 145/10), а постапувајќи по Известувањето за планирано доделување на помош бр. 10-70 од 23.06.2021 година поднесено од Развојната банка на Северна Македонија, Комисијата за заштита на конкуренцијата на седницата одржана на 30.06.2021 година го донесе следното

РЕШЕНИЕ

Комисијата за заштита на конкуренцијата при испитување на Известувањето за планирано доделување на помош бр. 03-6862/1 од 23.06.2021 година поднесено од страна на Развојната банка на Северна Македонија, утврди дека:

Формирањето Фонд за финансиска поддршка и поддршка на ликвидноста (ФФППЛ) со цел спроведување на мерката финансиска поддршка и поддршка на ликвидноста на приватниот сектор (квалификувани кредитокорисници) со бескаматни кредити – КОВИД 4 и со можност на грант компонента (отпуштање на долг) од 30% до 50% од износот на одобрените кредити претставува **помош од мало значење (de minimis)** во смисла на член 4 став (1) точка 4 од Законот за контрола на државната помош и член 4 од Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) („Службен весник на Република Македонија,, бр. 141/11) и истата не претставува државна помош согласно член 9 став (1) од Законот за контрола на државната помош. Доделувањето на помошта од мало значење (de minimis) треба да се врши во согласност со Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis).

Се задолжува Развојната Банка на Северна Македонија да води прецизна евиденција на помошта согласно член 8 од Уредбата, како и во однос на кумулацијата на помошта согласно член 7 од Уредбата.

Тужбата за поведување на управен спор не го одлага извршувањето на решението.

Образложение

Согласно член 10 од Законот за контрола на државната помош („Службен весник на Република Македонија,, бр. 145/10), Комисијата за заштита на конкуренцијата е надлежна за оцена и надзор на секој облик на поддршка, односно дали истата претставува државна помош во смисла на Законот за контрола на државната помош.

Секој давател на државната помош (дефиниран во член 6 став (1) од Законот за контрола на државната помош) е должен, според член 13 став (1) од Законот за контрола на државната помош, до Комисијата за заштита на конкуренцијата да достави известување за секој план за доделување на нова или промена на постојната државна помош, без оглед дали истата се доделува како индивидуална помош или како шема на помош.

Постапувајќи во согласност со обврската за известување, Развојната банка на Северна Македонија до Комисијата за заштита на конкуренцијата достави Известување за планирано доделување на помош бр. 10-70 од 23.06.2021 година за мерката директно кредитирање на деловни субјекти погодени од корона вирусот со формирање на Фонд за финансиска поддршка и поддршка на ликвидноста –КОВИД 4.

Комисијата за заштита на конкуренцијата утврди дека Известувањето е уредно и ги содржи сите податоци предвидени во член 14 став (1) од Законот за контрола на државната помош, како и тоа дека Известувањето е во согласност со Уредбата за начинот и постапката за поднесување на известување за доделување на државна помош, како и постапката за вршење надзор на постојната државна помош („Службен весник на Република Македонија, бр. 142/11) и како ден на прием на уредно известување се смета 23.06.2021 година.

Комисијата за заштита на конкуренцијата во законски предвидениот рок го испита доставеното Известување за планирано доделување на државна помош и ја утврди следната фактичка состојба:

- **Давател на државна помош е:** Владата на Република Северна Македонија (налогодавец) која склучила договор со Развојната Банка на Северна Македонија (налогопримач) за воведување на нова кредитна линија „КОВИД 4“ за финансиска поддршка и поддршка на ликвидноста на квалификуваните кредитобаратели и во име на Владата на Република Северна Македонија да ја реализира кредитната линија;
- **Корисник на државната помош се:** Квалификувани кредитобаратели, микро мали и средни претпријатија - трговски друштва активни во листата на дејности НКД под шифра: 49.10, 49.31, 49.39, 49.41, 50.3, 52.21, 52.24, 52.29, 55.1, 55.10, 55.2, 56.1, 56.10, 56.29, 56.3, 59.11, 77.39, 79.1, 79.11, 79.12, 82.30, 90.01, 90.02 и 90.04 односно во дејностите на патничкиот и товарниот транспорт, услужни дејности поврзани со копнениот превоз, угостителството и туризмот, дејности на производство на филмови, видеофилмови, изведувачка уметност, дејности на објекти за културни манифестации, како и кон трговци поединци и занаетчии (кои плаќаат давачки на реален приход) и ПЗУ независно од шифрите на дејност. За компаниите во горанаведените дејности што со Договорот им се овозможува да бидат дел од оваа мерка, има дополнителни услови кои подразбираат селективност меѓу самите компани од истите сектори, како што се: да се најмалку 51% во приватна сопственост; да не се наоѓаат на последната листа на даночни должници од УЈП; да не се во постапка на стечај или ликвидација; имаат поднесено годишна сметка во Централен регистар за 2019 година и 2020 година, а доколку се основани во тек на 2020 година да имаат доставено годишна сметка за 2020 година; имаат запишано вистински сопственик во Регистарот за вистински сопственици при Централниот регистар на РСМ; согласно финансиските извештаи за последната финансиска година има главнина и резерви (наведен во билансот на состојба, АОП 65) не помалку од 33% од износот на бараниот кредит (овој критериум не се применува кај занаетчии и трговци поединци); бележат пад на просечни месечни приходи од најмалку 30%

во 2020 година во однос на 2019 година (се однесува за целата година, наведено во билансите за успех, АОП 201) додека за компаниите основани во текот на 2020 година бележат пад од најмалку 30% на приходот во било кој месец од 2021 година во однос на просечните приходи во 2020 година; согласно податоците од кредитен регистар на НБРСМ со состојба 31.01.2020 година се во класификација подобра или еднаква на Б (се врши пресметка на просечна ризичност) или кои немаат кредитна изложеност; не се корисници на кредит од „Ковид 3,, кредитна линија (како корисник се смета секој оној кој има склучено договор со РБСМ за оваа кредитна линија); на денот на отпочнување со аплицирање согласно јавниот повик немаат неизмерени достасани обврски, како корисници на „Ковид 1,, или „Ковид 2,, кредитна линија; не се корисници на средства од Мерка 1 – финансиска поддршка на плати за вработените за месец февруари и март 2021 година.

- **Правен основ за доделување на државната помош** претставува правниот акт врз основа на која се доделува помошта – Договор за администрирање на Фонд за финансиска поддршка и поддршка на ликвидност–Ковид 4 помеѓу Владата на Република Северна Македонија и Развојна Банка на Северна Македонија АД Скопје бр. 13-5760/1 од 22.06.2021 година.

За да се утврди дали една мерка преземена од страна на давателот на државната помош претставува државна помош, се оценува дали се исполнети на кумулативен начин четирите следни критериуми:

- Таквата мерка да опфаќа трансфер на државни средства;
- Да биде селективна;
- Да претставува економска поволност за примателот и
- Да има влијание врз конкуренцијата и трговијата

Со Договор за администрирање на Фонд за финансиска поддршка и поддршка на ликвидност–Ковид 4 помеѓу Владата на Република Северна Македонија и Развојна Банка на Северна Македонија АД Скопје бр. 13-5760/1 од 22.06.2021 година („во понатамошниот текст: Договор) предвидено е доделување на бескаматни кредити со рок на отплата од 36 до 42 месеци со вклучен грејс период до 12 месеци. Притоа, минималниот износ на кредитот изнесува 184.500 денари, а максималниот износ изнесува 1.845.000 денари. Со цел да се овозможи воведување на нова кредитна линија Владата на Република Северна Македонија (налогодавецот) ќе префрли средства од Буџетот на Република Северна Македонија во износ од 615.000.000 денари со кои се формира Фондот за финансиска поддршка и за поддршка на ликвидноста (ФФППЛ). Кредитите се одобруваат за тековни средства и ликвидност.

Во Известувањето е наведено дека корисник на овие кредити може да бидат микро, мали и средни претпријатија и дека повеќе од 1000 корисници ќе бидат дел од оваа мерка. Планираниот годишен буџет на шемата и вкупниот износ на помошта што се доделува преку шемата е 19.840.000 денари односно 320.000 евра или 79.360.000 денари односно 1.280.000 евра за четири години бидејќи кредитите се одобруваат за четири години со вклучен грејс период од 12 месеци. Максималниот износ на државна помош поединечно изнесува 238.080 денари или 3.840 евра по кредитокорисник.

Според горенаведениот Договор одобруваниот износ на кредитот зависи од бројот на вработени и падот на приходите и тоа:

- за корисници со пад на приходи од 30% до 50% во 2020 година, во однос на 2019 година (биланс на успех АОП 201) максималниот износ на кој може да биде одобрен кредитот се пресметува по формула: 15.200 денари x 3 месеци x број на вработени;
- за корисници кои имале пад на приходи поголем од 50% во 2020 година, во однос на 2019 година (биланс на успех АОП 201), максималниот износ на кредит се пресметува по формула: 22.000 денари x 3 месеци x број на вработени;
- за компаниите основани во текот на 2020 година падот на приходи се пресметува врз основа на приходите во било кој месец од 2021 година, во однос на просечните приходи во 2020 година, за што кредитобарателот доставува изјава

Средствата од ова кредитна линија „Ковид 4,, Развојна Банка на Северна Македонија ќе ги пласира во денари со каматна стапка од 0% на годишно ниво и 0% административна провизија за управување на кредитот.

Според Комисијата за заштита на конкуренцијата освен одобрениот кредит/заем кој претставува поволност за корисниците опфатени со Договорот (бидејќи добиваат финансиски средства за одреден временски период без да плаќаат одредена цена за таквите добиени средства, освен нивната обврска да ги вратат на крајот од временскиот период), исто така и каматната стапка од 0% претставува поволност за сите корисници кои ќе бидат дел од мерката. Ова заради фактот што таквата поволност во каматата за одобрениот кредит подразбира потенцијално или реално намалени приходи на државата, а кој намален приход (износот на помошта) се утврдува како разлика помеѓу кредитната стапка на комерцијалните кредити и кредитната стапка предвидена со Договорот.

Во Договорот е предвидено и можноста на кредитокорисникот да користи грант односно да му се отпусти дел од долгот, доколку ги исполнува следните предуслови:

- бројот на вработени во 2021 година во однос на 2020 година да е зголемен за најмалку 5%, при што во ваков случај кредитокорисникот има право на грант во висина од 20% од износот на кредитот; и/или
- вкупните приходи за 2021 година се зголемени најмалку за 10% споредбено со вкупните приходи во 2020 година, при што кредитокорисникот во ваков случај има право на грант во висина од 30% од износот на кредитот.

Кредитокорисникот кој ги исполнува и двата горенаведени услови има право на грант од 50% од износот на кредитот. За отпуштање на долг, кредитокорисникот може да поднесе барање по подмирени 40% од обврските по основ на одобрениот кредит. По однос на грант компонентата во Известувањето е наведено дека кредитокорисниците можат да остварат максимална помош од 307.500.000 денари или по очекуван број на корисници (333) секоја странка би остварила помош од 954.546 денари. По грант компонентата помошта за кредитокорисник со најголем износ на кредитот и со најголем процент на грант компонента од 50% би можела да достигне до 922.500 денари односно 14.879 евра. На овој износ кога ќе се додаде и износот на камата, вкупната помош за одредени кредитокорисници би можела да достигне максимален износ од 1.160.580 денари односно 18.719 евра.

При испитување на доставеното Известување, Комисијата за заштита на конкуренцијата утврди дека формирањето Фонд за финансиска поддршка и поддршка на ликвидноста (ФФППЛ) со цел спроведување на мерката финансиска поддршка и

поддршка на ликвидноста на приватниот сектор со бескаматни кредити – КОВИД 4 и со можност на грант компонента (отпуштање на долг) ги исполнува горенаведените четири кумулативни критериуми преку кои се утврдува дека истата претставува државна помош.

Со оглед на доставените податоци, Комисијата за заштита на конкуренцијата утврди дека мерката финансиска поддршка и поддршка на ликвидноста на приватниот сектор со бескаматни кредити – КОВИД 4 претставува **помош од мало значење (de minimis помош)** во смисла на член 4 точка 4 од Законот за контрола на државната помош. Тоа е помош која може да биде доделена во сите области, освен во областа на производство на јаглен, доколку износот на доделената помош по корисник не надминува вкупно 200.000 евра за период од три години, односно вкупно 100.000 евра во областа на патниот сообраќај за период од три години.

Согласно член 8 од Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење („Службен весник на Република Македонија, бр. 141/11), Развојната банка на Северна Македонија е обврзана да води прецизна евиденција во врска со помошта и да достави податоци за кои ја води евиденцијата на Образец кој е даден во Прилогот кој е составен дел на Уредбата. Исто така РБСМ се обвзува да постапува согласно член 7 од горенаведената Уредба во однос на кумулацијата на помошта која не смее да се кумулира со државна помош по однос на истите оправдани трошоци.

Заради горенаведеното, Комисијата за заштита на конкуренцијата одлучи како во диспозитивот на ова решение.

Согласно член 26 став (3) од Законот за контрола на државната помош тужбата не го одлага извршувањето на решението, освен во случај кога Комисијата за заштита на конкуренцијата ќе наложи враќање на незаконската или злоупотребената државна помош чие доделување не е дозволено.

Правна поука: Против ова решение може да се поднесе тужба за поведување на управен спор во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА НА КОНКУРЕНЦИЈАТА

ПРЕТСЕДАТЕЛ

Проф. Д-р Владимир Наумовски

